

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบันการประกันหนี้ได้ทวีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของประเทศในฐานะที่เป็นเงื่อนไขหรือปัจจัยหลักที่เจ้าหนี้หรือสถาบันการเงินต่างๆ ใช้พิจารณาประกอบการให้สินเชื่อหรืออนุมัติวงเงินการกู้ยืมต่างๆ เนื่องจากสัญญาให้หลักประกันนั้นจะเป็นไปเพื่อการสร้างความมั่นใจ หรือความไว้วางใจของคู่สัญญาฝ่ายหนึ่งว่า คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งนั้นจะปฏิบัติตามสัญญาที่ตนได้เข้าทำสัญญาไว้ในสัญญาหลักในประเด็นประการต่างๆ ที่ต่างมีสิทธิและหน้าที่ที่แตกต่างกันไปในแต่ละฝ่าย โดยมีข้อยืนยันว่าหากอีกฝ่ายหนึ่งไม่ปฏิบัติตามสัญญา หรือผิดสัญญา หรือโดยประการอื่นใดที่กำหนดไว้ในข้อสัญญานั้น ฝ่ายผู้ที่ได้รับหลักประกันนั้นก็สามารถอาศัยสิทธิตามกฎหมาย หรือตามสัญญากำหนด โดยเป็นการบังคับให้เป็นไปตามนั้น

ในส่วนของการประกันหนี้ในอนาคตนั้น ก็ได้รับการพัฒนาและเข้ามามีบทบาทในภาคเศรษฐกิจมากขึ้นเช่นกัน โดยจะเห็นได้ว่าลักษณะข้อตกลงเพื่อประกันหนี้ในอนาคตนั้น ได้กลายเป็นส่วนหนึ่งในสัญญาประกันหนี้มาตรฐานของหลายๆ สถาบันการเงิน ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ต่อคู่สัญญาทั้งสองฝ่าย โดยข้อตกลงดังกล่าวจะช่วยลดต้นทุนในการประกอบธุรกิจในส่วนของการค่าใช้จ่ายในการติดต่อประสานงานระหว่างคู่สัญญา เนื่องจากคู่สัญญาไม่จำเป็นต้องเจรจาหรือทำข้อตกลงกันใหม่ทุกครั้งที่มีการขอกู้ยืมเพิ่มเติม และการที่คู่สัญญาไม่จำเป็นต้องดำเนินการด้านสัญญากันใหม่นั้น ยังช่วยส่งเสริมให้ลูกหนี้สามารถประกอบธุรกิจได้ต่อเนื่องมากขึ้น นอกจากนี้ข้อตกลงดังกล่าวยังทำให้ลูกหนี้สามารถบริหารการเงินของธุรกิจได้คล่องตัวมากขึ้น เนื่องจากสามารถทยอยทำการกู้ยืมเงินหรือเบิกเงินได้เท่าที่จำเป็นต้องใช้ ทำให้ไม่ต้องเสียดอกเบี้ยมากเกินไปจนความจำเป็น

อย่างไรก็ตาม แม้รูปแบบของข้อตกลงดังกล่าวจะมีใช้ในทางปฏิบัติกันมานาน เช่น ในสัญญาค้ำประกันการกู้เบิกเงินเกินบัญชี, สัญญาประกันความเสียหายจากการทำงาน หรือสัญญาประกันการกลับมาใช้ทุนเมื่อข้าราชการลาไปศึกษาต่อต่างประเทศ และได้ปรากฏความพยายามในการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายเกี่ยวกับการประกันหนี้เพื่อให้สอดคล้องและส่งเสริมการประกอบธุรกิจ

มากขึ้นแล้ว' แต่บทบัญญัติเกี่ยวกับการประกันหนี้ในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นเรื่อง การประกันหนี้ในอนาคต ก็ยังขาดความชัดเจนอยู่มาก เช่น ในเรื่องขอบเขตของหนี้ในอนาคตที่สามารถทำสัญญาประกันหนี้ได้ แบบและวิธีการการทำสัญญา รวมทั้งการสิ้นสุดของสัญญาประกันหนี้ลักษณะดังกล่าวว่าจะมีความแตกต่างกับสัญญาประกันหนี้ที่กระทำเพื่อหนี้ประธานที่มีความสมบูรณ์แล้วตั้งแต่มีการทำสัญญาประกันหนี้หรือไม่ โดยในประเด็นดังกล่าวยังปรากฏนักวิจัยที่ศึกษาอยู่น้อย การศึกษาค้นคว้าในประเด็นนี้ จึงอาจช่วยให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้นในขอบเขตของคำว่าหนี้ในอนาคต ตลอดจนสิทธิและหน้าที่ของลูกหนี้ เจ้าหนี้มีประกัน และผู้ให้ประกัน อันจะเป็นการส่งเสริมด้านธุรกิจและเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษาถึงทฤษฎีเบื้องหลังการประกันหนี้ประเภทต่างๆ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์
2. ศึกษาวิเคราะห์หาขอบเขต และวิธีการที่เหมาะสมในการทำสัญญาประกันหนี้ในอนาคต
3. ศึกษาถึงปัญหาข้อกฎหมายในการทำสัญญาประกันหนี้ในอนาคต

1.3 ขอบเขตของการศึกษาวิจัย

ในการศึกษาวิจัยนี้มุ่งค้นคว้าและวิเคราะห์หลักกฎหมายเกี่ยวกับการประกันหนี้ในอนาคต เพื่อหาลักษณะของหนี้ในอนาคตที่อาจเป็นหนี้ประธานในสัญญาประกันหนี้ได้ ไม่ว่าจะเป็นสัญญาค้ำประกัน สัญญาจำนอง หรือสัญญาจำนำ ตลอดจนปัญหาที่อาจเกิดขึ้นในทางปฏิบัติจากสัญญาประกันหนี้ในอนาคต

1.4 วิธีการดำเนินการศึกษาวิจัย

ศึกษาโดยการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) โดยรวบรวมข้อมูล หนังสือ เอกสาร บทความ วารสารและสิ่งพิมพ์ต่างๆ รวมถึงสื่ออิเล็กทรอนิกส์ที่เกี่ยวข้องทั้งในเชิงกฎหมายของไทย และกฎหมายต่างประเทศ เพื่อนำมาวิเคราะห์และเป็นแนวทางในการค้นคว้าต่อไป

¹ เช่น การยกร่างพระราชบัญญัติหลักประกันทางธุรกิจ พ.ศ. เป็นต้น

1.5 สมมติฐานของการวิจัย

ปัจจุบันบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการประกันหนี้ในอนาคตยังไม่ชัดเจน เหมาะสม และเพียงพอที่จะคุ้มครองคู่สัญญา

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจในวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของหลักกฎหมายเกี่ยวกับการประกันหนี้
2. ทำให้ทราบถึงลักษณะของหนี้ในอนาคตที่สามารถเป็นหนี้ประธานในสัญญาประกันหนี้ได้
3. ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่าง เจ้าหนี้ ลูกหนี้ ผู้ให้ประกันหนี้ในอนาคต มีความชัดเจนมากขึ้น